

A Justh Zsigmond Városi Könyvtár stratégiai terve
2021-2025

A dokumentum címe	A Justh Zsigmond Városi Könyvtár stratégiai terve
Verziószám	2.0
Fájlnév	strategia_2021-2025
Oldalszám	28
Készítette	Buzai Csaba
Jóváhagyta	A Justh Zsigmond Városi Könyvtár munkatársai
A jóváhagyás dátuma	2021. január 29.
A hatálybalépés dátuma	2021. február 1.

A módosítások listája

Verzió	A dokumentum címe	Oldal- szám	Módosította	Jóváhagyta	Jóváhagyás dátuma	Hatályba- lépés dátuma
1.0	A Justh Zsigmond Városi Könyvtár stratégiai terve 2016-2020.	30	Buzai Csaba	Minőség-irányítási Csoport	2016. 09. 30.	2016. 10. 01.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	4
1.1 A stratégiai tervezés célja.....	4
1.2 A könyvtár bemutatása.....	5
1.2.1 Általános adatok.....	5
1.2.2 Fizikai környezet.....	6
1.2.3 Könyvtárhasználók.....	6
1.2.4 Közösségi tér, könyvtári csoportok.....	8
1.2.5 Személyi feltételek.....	8
1.2.6 Nyitvatartás.....	10
1.2.7 Könyvtári állomány.....	10
1.2.8 Gyermekkönyvtár.....	11
1.2.9 Zenei könyvtár.....	11
1.2.10 Informatika eszközök.....	11
1.2.11 Távhasználat.....	12
1.2.12 Költségvetés.....	12
1.3 Küldetésnyilatkozat.....	13
1.4 Jövőkép.....	13
1.5 Minőségpolitikai nyilatkozat.....	14
2. Helyzetértékelés.....	15
2.1 A Justh Zsigmond Városi Könyvtár SWOT-analízise.....	15
2.2 A Justh Zsigmond Városi Könyvtár PGTTJ-elemzése.....	16
2.2.1 A település bemutatása.....	16
2.2.2 Politika.....	17
2.2.3 Gazdaság.....	18
2.2.4 Társadalom.....	19
2.2.5 Technológia.....	20
2.2.6 Jogi környezet.....	21
2.3 Országos könyvtári stratégia.....	22
2.4 Trendek a nemzetközi könyvtárügyben.....	23
3 A könyvtár átfogó céljai.....	24
4 Kiemelt kulcsterületek.....	25
5 Záró rendelkezések.....	28

1. Bevezetés

1.1 A stratégiai tervezés célja

A Justh Zsigmond Városi Könyvtár előző stratégiai terve a 2016-tól 2020-ig terjedő időszakra határozta meg a könyvtár alapvető irányát. A dokumentum alapján készítettük el éves munkaterveinket, melyek segítették a kiszámítható, tervezett és folyamatos munkát. A dokumentum és annak egyes részei hivatkozási alapként szolgáltak az elmúlt öt évben, és segítettek évről-évre újabb és újabb eredményeket elérni.

Jelen stratégiai terv elkészítésekor tehát már volt alap, amire építkezhettünk, és volt számtalan tapasztalatunk is a megvalósítást illetően. Nagy előrelépést jelent 2016-hoz képest, hogy időközben sokat fejlődünk a minőségirányítás területén. Megfogalmazódtak és rögzítésre kerültek a munkafolyamatok a szolgáltatási előírásokkal és kockázati elemzésekkel, folyamatosan frissül a partneri lista, rendszeresen kérjük és várjuk a használói visszajelzéseket, meghatározott időközönként értékeljük egymás, valamint a könyvtár munkáját, figyeljük a statisztikai adatokat és a PDCA jegyében reagálunk is a változásokra. Honlapunkon minden információ naprakész.

Kialakítottuk saját arculatunkat. Könyvtárunk jelmondata: *Justh Zsigmond Városi Könyvtár – Ahol az olvasó terem(t).* A szlogen visszaköszön honlapunkon, levelezésünkben, és minden hivatalos dokumentumunkon. A szöveg egyrészt nyilvánvalóan utal az *olvasóteremre*, mint egy nyugalmat, elmélyült munkát, kikapcsolódást biztosító térre, mellyel könnyen beazonosítható a könyvtár. Másrészt utal az olvasóvá nevelés, olvasásfejlesztés könyvtári szerepére, a helyre, ahol valakiből olvasó válik, a helyre, ahol *teremnek* az olvasók. Harmadrészt pedig – a zárójelbe tett „t” betű segítségével – utal a könyvtár foglalkoztatótér-, alkotóműhely-jellegű szerepére, arra a nyüzsgő, forgalmas, színes helyre, ahol olykor kézzelfogható tárgyakat, máskor irodalmi, zenei, művészi élményeket, értékeket *teremtnek* közösen a könyvtár olvasói. A könyvtár egy utánozhatatlan, pótolhatatlan, sokszínű, sokakat megszólító kulturális intézmény, mely számtalan módon segíti egy település mindennapjait. Ezt tapasztaljuk a mindennapokban, és ezt próbáltuk egy rövid, de tartalmas szlogen szintjén is megjeleníteni.

A 2021-2025-ös stratégiai terv nem csak az előző frissítése. Újragondoltuk a célokat, újraértelmeztük a fogalmakat. Figyelembe vettük az eltelt öt év változásait mind a szolgáltatásaink, mind a humán erőforrás tekintetében, és áttekintettük a következő öt esztendő várható változásait. Mindezzel együtt sok gondolat ugyanúgy érvényes most is, mint volt 2016-ban. A könyvtárak a csendes, „elvonulós”, elszigetelt intézményből közösségi terekké alakultak át, ahol továbbra is kiemelt cél az információhoz való közvetlen hozzájutás biztosítása, és a hozzáférés segítése. A könyvtár nem csak könyvek gyűjtőhelye, hanem egy valós fizikai tér, ahol - egy országos hálózat részeként, annak minden előnyét kihasználva - a könyvkiadás mellett kisebb-nagyobb programok, csoportfoglalkozások, tanfolyamok, előadások, játékok, folyóiratok, filmek, zenék, internet várja a használókat. Míg korábban a dokumentumok, értékek gyűjtése, eljuttatása, megismertetése, bemutatása volt az elsődleges feladatunk, addig ez mára kibővült a közösségi, közösségépítő- és formáló, illetve szociális tevékenységekkel.

A változások hatással vannak a könyvtár minden területére, minden munkatársára, minden használójára. A változások újabb változásokat – fejlődéseket, elvárásokat – generálnak, melyeket folyamatosan figyelemmel kell kísérni, és reagálni kell azokra. A stratégiai terv ennek a reagálásnak nélkülözhetetlen eszköze. Általa – a politikai, gazdasági, társadalmi, technológiai és jogi környezet megismerésével, a könyvtári erősségek, hiányosságok, veszélyek és lehetőségek számbavételével, a minőségirányítási szemlélet előtérben tartásával, az átfogó célok és kiemelt kulcsterületek megfogalmazásával – nyerhet értelmet jövőképünk, és válhatnak valóra küldetésnyilatkozatban kimondott céljaink. A könyvtári stratégia tervezése során figyelembe vettük továbbá az IFLA (Könyvtári Egyesületek Nemzetközi Szövetsége) még érvényben lévő Trend-jelentését, valamint Orosháza Gazdaságfejlesztési Programját a 2020-2025-ös időszakra vonatkozóan.

Végezetül még egy fontos megjegyzés. *A jelen stratégiai terv megírásának időszaka egybeesik a könyvtár történetének egyik legnehezebb időszakával.* A koronavírus-járvány miatt a könyvtár 2020.

márciusától június közepéig zárva tartott, majd november 11-től ismét be kellett zárunk. Szolgáltatásainkat át kellett alakítanunk, zárt ajtók mögött dolgozunk, KönyvtárPonton és házhoz szállítással biztosítjuk a dokumentumellátást, miközben a háttérben számtalan más feladatot is ellátunk. Jelen pillanatban még nem tudjuk, meddig tart ez az állapot, miként azt sem, hogy hogyan, milyen menetrend alapján történik majd a szigorítások feloldása. Nem tudjuk, sikerül-e teljesen felülkerekedni a víruson, visszaáll-e, és ha igen, milyen gyorsan a vírus megjelenése előtti állapot. Nem tudjuk, mennyire lesznek óvatosak az emberek, mernek-e újra közösségekbe járni az idősebbek, vagy hogy az iskolák engedik-e újra a könyvtári foglalkozásokon való részvételt a gyerekeknek. Mindez alapvetően határozza meg a könyvtár működését, sőt, a kulcsterületek kiválasztását is. A stratégiai tervben egy mielőbbi nyitással számolunk, hiszen ez az állapot hosszú távon nem tartható fenn.

1.2 A könyvtár bemutatása

1.2.1 Általános adatok

A könyvtár neve: Orosháza Városi Önkormányzat Justh Zsigmond Városi Könyvtára
A könyvtár rövid neve: Justh Zsigmond Városi Könyvtár
Mozaikszó: JZSVK, justhvk
Nemzetközi kapcsolatokban használt idegen nyelvű elnevezése:
Justh Zsigmond Public Library
Justh Zsigmond Städtische Bibliothek

A könyvtár székhelye, címe és elérhetősége:
Magyarország
Békés megye
5900 Orosháza, Kossuth u. 3.

Levelezési címe: 5901 Orosháza, Pf. 10.
Telefon (68) 413-696 Felnőtt olvasószolgálat
(68) 412-075 Gyermekkönyvtár
Fax (68) 413-696

A könyvtár elektronikus elérhetősége

Honlap www.justhvk.hu
e-mail konyvtar@justhvk.hu
Twitter www.twitter.com/justhvk
Facebook www.facebook.com/justhvk

A könyvtár adószáma: 16652754-2-04
Bankszámla vezető fiók: OTP és Kereskedelmi Bank Orosházi Fiókja
A bankszámla száma: 11733041-16652754
A könyvtár törzskönyvi azonosító száma: 634553
Az intézmény statisztikai számjele: 16652754-9101-322-04
Nyilvános könyvtárak jegyzéke szerinti KSH és megyekód: 0423065-BÉ

Az alapítás éve: 1952
Törzskönyvi nyilvántartás szerinti alapítás időpontja: 1992. 01. 10.

Alapító okirat kelte, száma:

A könyvtár 2020. július 9. napján kelt, 2020. november 1. napjától alkalmazandó egységes szerkezetbe foglalt Alapító okiratát Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete adta ki, és a 63/2020. (VII. 09.) K.t. számú határozatával fogadta el.

A fenntartó neve és címe

Orosháza Város Önkormányzat
5900 Orosháza, Szabadság tér 4-6.

Irányító szerve
Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete
5900 Orosháza, Szabadság tér 4-6.

Az intézmény engedélyezett létszáma: 10 fő

Szakágazati száma: 910100 Könyvtári, levéltári tevékenység

Alaptevékenysége kormányzati funkció szerint:

082042 Könyvtári állomány gyarapítása, nyilvántartása

082043 Könyvtári állomány feltárása, megőrzése, védelme

082044 Könyvtári szolgáltatások

1.2.2 Fizikai környezet

A Justh Zsigmond Városi Könyvtár fenntartói döntés értelmében 2007 decemberében költözött be a Petőfi Művelődési Központ egy évvel korábban felújított épületébe. A költözés több szempontból is kedvező volt a könyvtár számára: egyrészt a már jelentősen megviselt, szinte teljes felújításra szoruló Dózsa György utcai épületből egy megújult, tiszta, akadálymentesített, korszerű helyiségbe került, másrészt a városközpontban elhelyezve a könyvtár fizikailag is könnyebben elérhetővé vált, valamint sok év után a könyvtári egység is javult a gyermekkönyvtár és a többi részleg egy épületbe kerülésével. A raktár, gördíthető állványrendszerrel, úgynevezett tömör raktár formájában a művelődési központ földszintjén kapott helyet.

2017-ben csökkent az addigi 936 m²-es alapterületünk: előbb a hátsó folyosót adtuk át a művelődési központnak, megnyitva ezzel a közlekedési lehetőséget azon a részen is, majd a lenti internetes részt is felköltöztettük a könyvtárba, aminek következtében teljesen átalakítottuk a felnőtt könyvtár elrendezését. Az átalakítás, a funkciók szerinti térrendezés a tapasztalataink alapján kedvező fogadtatásra talált a könyvtárhasználók körében. Az átalakítással a szakirodalmi rész sokkal közelebb került, gyakorlatilag egybefolyt az eddig jóval népszerűbb szépirodalmi résszel, ami nagyon fontos, hiszen jelentős, és folyamatosan frissülő szakirodalmi gyűjteménnyel rendelkezünk. Ebben a térben sikerült elhelyeznünk a számítógépes, internetes, irodai szolgáltatásainkat is. Ez a rész tehát egy zsongóbb, mozgalmasabb könyvtári rész lett. Az olvasótermi és helyismereti gyűjteményünk a folyóiratokkal együtt képezik az úgynevezett „csendes teret”, ahol lehetőséget biztosítunk az elmélyültebb kutatómunkákra, folyóirat-olvasásra. Az olvasóterem ad helyet a különböző rendezvényeinknek, az átalakítás egyetlen jelentős hátránya éppen ezen a területen tapasztalható: sajnos 70-80 ülőhelynél többet nem tudunk biztosítani. A gyermekkönyvtár ugyancsak a művelődési központ első emeletén található, a felnőtt könyvtárral egy szinten, mégis elkülönülve. Az egyértelműen kijelenthető: az alapterületünket tovább már nem szabad és nem is lehet csökkenteni, ha szeretnénk továbbra is hasonló színvonalú szolgáltatást nyújtani. A Könyvtári Intézet a nyilvános könyvtárak törvényben rögzített feltételeivel összhangban 1000 lakosonként legalább 50 m² könyvtári célú alapterületet ajánl, ami Orosháza esetében 1400 m² lenne. Természetesen örömmel vennénk egy új, tágas, modern, a városhoz méltó könyvtárárpület építését, ha annak a belvárosban sikerülne helyet találni, illetve ha biztosítva lenne ehhez az anyagi forrás. Ez azonban túlmutat a könyvtár vezetésének lehetőségein, ehhez városi összefogásra, és megfelelő pályázatra van szükség.

1.2.3 Könyvtárhasználók

A 2020-as esztendő a koronavírus-járvány miatt nehezen összehasonlítható a korábbi évekkel. 2019-ben – az ingyenes beiratkozás bevezetésének köszönhetően – szinte minden könyvtárhasználati mutatóban sikerült emelkedést elérnünk a korábbi évekhez képest, az azonban már nem fog

kiderülni, hogy ez a változás további emelkedést is eredményezett volna-e. A változásokat legjobban akkor tudjuk vizsgálni, ha együtt hasonlítjuk össze az egyes hónapok összesített eredményeit a korábbi évek ugyanezen időtartamával. Kiegészítésként meg kell jegyeznünk, hogy a rendezvényeket és a személyes helybeni használatot 2017-től mérjük a mostani módszerrel, havi bontásban, így azokról csak 2017-től vannak pontos, hónapokra lebontott adataink.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Regisztrált használó	2426	2460	2308	2166	2419	2222
Új beiratkozott olvasó	335	413	315	326	422	158
Érvényesített olvasó	1314	1144	1145	1108	1288	1036
Kölcsönzött + hosszabbított dokumentum (csak gép kölcsönzés)	33266	36456	35485	32985	36276	27922
Kölcsönző+hosszabbító olvasók száma	13119	14604	14338	13557	15518	11264
Rendezvények száma	0	0	182	220	205	68
Rendezvényeken résztvevők száma	0	0	4304	4954	4942	1443
Számítógéphasználat (felnőtt)	4708	3768	3670	3315	3238	1322
Személyes helybeni használat	0	0	33263	30381	34051	17590
Nyitva tartott napok száma	288	290	290	280	282	172

Ugyanez a táblázat százalékos változásokban így néz ki.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Regisztrált használó	-	1,40%	-6,18%	-6,15%	11,68%	-8,14%
Új beiratkozott olvasó	-	23,28%	-23,73%	3,49%	29,45%	-62,56%
Érvényesített olvasó	-	-12,94%	0,09%	-3,23%	16,25%	-19,57%
Kölcsönzött + hosszabbított dokumentum (csak gép kölcsönzés)	-	9,59%	-2,66%	-7,05%	9,98%	-23,03%
Kölcsönző+hosszabbító olvasók száma	-	11,32%	-1,82%	-5,45%	14,46%	-27,41%
Rendezvények száma	-	-	-	20,88%	-6,82%	-66,83%
Rendezvényeken résztvevők száma	-	-	-	15,10%	-0,24%	-70,80%
Számítógéphasználat (felnőtt)	-	-19,97%	-2,60%	-9,67%	-2,32%	-59,17%
Személyes helybeni használat	-	-	-	-8,66%	12,08%	-48,34%
Nyitva tartott napok száma	-	0,69%	0,00%	-3,45%	0,71%	-39,01%

Hosszú út lesz, amíg sikerül visszajutnunk a 2019-es szintre. Azt már a júniustól októberig tartó „lazább” időszakban is megtapasztaltuk, hogy önmagában az kevés, ha a könyvtár kinyit, hiszen

nagyon sokan bizonytalanra és bizalmatlanná váltak, az óvatosság pedig arra intette az embereket, hogy kerüljék a közösségi tereket akkor is, amikor azok szabadon látogathatóak. A könyvtár alkalmazkodott a helyzethez, és elengedve a korábbi célokat már az új kihívásoknak igyekezett megfelelni. Egyensúlyoztunk a járványügyi szabályok, az olvasói igények és az anyagi lehetőségek szűk mezsgyéjén. Számos új ötlettel, szolgáltatással, akcióval álltunk elő, minden lehetőséget igyekeztünk megragadni ahhoz, hogy kapcsolatban maradjunk a könyvtárhasználókkal, és segítsük őket a nehéz időszak átvészelésében. Legyen szó tanulásról, a szabadidő tartalmas és kreatív eltöltéséről, vagy egyszerűen az emberi kapcsolatok megtartásáról, ápolásáról.

1.2.4 Közösségi tér, könyvtári csoportok

A könyvtárban működő csoportok találkozási megszokottá váltak, beépültek a könyvtár életébe, általuk vált a mindennapokban is közösségi térré a könyvtár. Az idősebb korosztály tagjai közül sokan vágytak a valódi közösségi életre, a személyes találkozásokra, a közös élményekre, ezért is hívtuk életre 2012 őszén az orosházi Nyugdíjas Pedagógusok Egyesületével közösen a *Nyugdíjas pedagógusok Justh Zsigmond olvasóköreit*. A korosztályra jellemzően már kevesebb elfoglaltságot jelent a család, sokan élnek egyedül, ez főként akkor jelent problémát, ha már nem is dolgoznak. A kör tagjai havonta találkoznak a zenei könyvtárban, ahol előadásokat hallgathatnak meg, beszélgethetnek friss irodalmi élményeikről, illetve nyelvi és irodalmi játékokat játszhatnak a résztvevők. Szintén az idősebb korosztály bevonásával hoztuk létre 2014 februárjában a *LélekVitamin Klubot*. A havi rendszerességgel foglalkozások témáját közösen döntenek el a tagok, komoly témákat dolgoznak fel érdekesen és színesen. A klub célja, hogy az ötven feletti korosztály számára is közösséget építsünk. A kortárs csoport nyíltabban és őszintébben beszél meg a problémáit, olykor segítőként jelen a közösség tagjai. Az olvasásfejlesztés és -népszerűsítés speciális célú, kifinomultabb formája a biblioterápia, amely egyben önismeretfejlesztő csoportterápia is. A 2014 őszén új szolgáltatási formaként megjelenő, havi rendszerességgel tartott nyitott biblioterápiás foglalkozásunk a *Műkedvelő* címet viseli. Az irodalomterápiás foglalkozásokon egy-egy értékes szépirodalmi alkotás (novella, vers) élményszintű feldolgozása történik, kiegészítve a téma feldolgozását segítő játékokkal, és mindezek mellett kiemelt hangsúlyt kap a beszélgetés. A nyitott csoportfoglalkozások célja az olvasás megszerettetésén túl az önismeret-fejlesztés, a különböző kommunikációs és az egyéni életminőség javítását segítő, támogató képességek, készségek fejlesztése, hiszen a szépirodalom remek lehetőség arra, hogy az ember jobban megismerje önmagát, saját és mások viselkedésének mozgatórugóit.

2021-ben megkerülhetetlenül jelen van életünkben a koronavírus-járvány. Az emberek társas lények, és egy társadalomban az egyik legmagasabb közjő a közösségi lét. A lezárások, a kijárási korlátozások, a szociális kapcsolatok hiánya nagy érzelmi és szociális kihívást jelentenek, a mentális egészségi állapot szorongással, depresszióval terhelt lehet, leginkább a kamaszok és az idősebbek korosztályában. A könyvtár mint közösségi tér most különös figyelmet kell, hogy fordítson arra, hogy megteremtse az aktív, személyes szociális kapcsolatok lehetőségét. A meglévő csoportjainkban célunk, hogy a mentális jól-létet eszközeinkkel biztosítsuk, illetve újabb célcsoportot vonjunk be közösségi tereinkbe, hogy akár a később jelentkező poszttraumás tüneteket enyhíteni tudjuk.

1.2.5 Személyi feltételek

A színvonalas szakmai munka megkívánja a megfelelő dolgozói létszámot. A könyvtárban jelenleg 8 teljes munkaidős könyvtáros, egy technikai dolgozó és három közfoglalkoztatott dolgozik. Hét könyvtáros felsőfokú végzettséggel, egy könyvtáros középfokú végzettséggel és OKJ-s képesítéssel, ketten közülük felsőfokú angol nyelvismerettel rendelkeznek. A könyvtárosi munka rendkívül sokrétű, sokszínű. Az éves szakmai beszámolókat, de akár csak a honlapunkon megjelenő bejegyzések is jól – bár nem teljes körűen – tükrözik azokat a mindennapos feladatokat, melyeket a könyvtárosok elvégeznek, gyakran munkaidőn túl is, alkalmanként a saját otthonukban, a saját eszközeiken. A hagyományos szolgáltatások megmaradtak, melyek együtt járnak a hozzájuk kapcsolódó feladatokkal és hatáskörökkel, ilyen például az állomány gondozása, nyilvántartása, kölcsönzése, a helyismereti, zenei és gyermekkönyvtári munkával összefüggő feladatok, és természetesen a könyvtár minden részében a referenz kérdések megválaszolása. Ugyanakkor a könyvtár szolgáltatásai jelentősen

bővültek, a társadalmi változások miatt egyre nagyobb szerepet kap könyvtárunk életében is a helyi közösségépítés, -formálás, a közösségek megtartó erejének növelése, a szociális feladatok, és persze szólni kell az internetes szolgáltatásokról is, melyek ugyancsak szerteágazó feladatokat jelentenek: egyfelől segítenünk kell a digitális világban idegenül mozgó könyvtárhasználókat az online ügyintézésben, másrészt az interneten keresztül érkező igényekre, kérdésekre is válasszal kell szolgálni – időtől és helytől függetlenül. Mindez a munkaköri leírásokban is megjelenik, például adott, könyvtárban működő csoportok munkájának szervezése, vezetése; rendezvényszervezés; technikai eszközök kezelése, online és helyi olvasásnépszerűsítés; közösségi oldalak szerkesztése, frissítése; plakátok, nyomtatványok szerkesztése; biblioterápiás foglalkozások vezetése; gyermekkönyvtári rendhagyó órák, kézműves foglalkozások szervezése; pályázatok figyelése, írása; honlapra bejegyzések írása, megosztása, vagy például podcast készítése formájában. Mindezek mellett Orosházán a könyvtárosok folyamatosan képzik magukat, és az ismeretek gyakorlati alkalmazása a könyvtár életében már jól tetten érhető. A könyvtár munkatársai a város vers- és mesemondó versenyein gyakran kapnak felkérést zsűrizésre.

Az elmúlt öt évben számos szakmai sikernek, elismerésnek örülhettünk: a könyvtár munkatársai közül többen tagjai országos szakmai szervezeteknek, előadásokat tartanak, díjakat kapnak, pályázatokon szerepelnek sikeresen, szakértőként vesznek részt minisztériumi irányítású projektekben. Petrovszki Mária, a Justh Zsigmond Városi Könyvtár könyvtárosa, fejlesztő biblioterapeuta, a Magyar Biblioterápiás Társaság tagja, 2015 őszétől a Magyar Biblioterápiás Társaság havi rendszerességgel megtartott szakmai továbbképző napjain vezet saját élményű biblioterápiás csoportfoglalkozásokat. A Justh Zsigmond Városi Könyvtár igazgatója, Buzai Csaba aktívan közreműködik mind a megyei, mind az országos szakmai szervezetben. Tagja a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Békés Megyei Szervezete elnökségének, szerkesztője a Könyvtárvilág internetes szakfolyóiratnak. Bogdáné Kiss Tünde tagja a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Békés Megyei Szervezetének. Tengerics Éva tagja a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Gyermekkönyvtáros Szekciójának. Ami az egyéni elismeréseket illeti, Líborné Putnoki Edit 2017-ben, Csányiné Kádár Tünde 2019-ben, Petrovszki Mária pedig 2020-ban vehette át a településalapítási ünnepségen az Orosháza Közszolgálatáért díjat. Bogdáné Kiss Tünde 2015-ben, Törköly József pedig 2020-ban kapta meg „Az Év Könyvtárosa Békésben” díjat.

A személyi feltételeknél külön is szólni kell a SWOT-analízisben is jelzett problémára: az elmúlt években három munkatárs ment nyugdíjba, a következő három évben további négy kolléga nyugdíjazásával kell számolni. Tudásuk, tapasztalatuk hiánya akkor is óriási nehézségeket fog okozni, ha létszámban pótolni is lehet majd őket. A munkatársak magas színvonalú munkája hatással van a könyvtár elismertségére is. 2019-ben a Justh Zsigmond Városi Könyvtár gyermekkönyvtárosai vehették át a legszínvonalasabb, legkreatívabb gyermekkönyvtárnak járó VándorBagoly díjat. A könyvtár 2020 január 22-én, a Kultúráért Felelős Államtitkárság magyar kultúra napi díszünnepségén az Uránia Filmszínházban megkapta a Minősített Könyvtár Címet. A szakértők által írt értékelés az alábbi összegző megállapításokkal zárul: *„A benyújtott szakmai dokumentumok és a helyszíni látogatás tapasztalatai alapján igazolást nyert, hogy az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtárban érvényesülnek a teljes körű minőségirányítás elvei, felhasználóközpontú szemléletre alapozott szolgáltatások működnek. A vezetők elkötelezettek a könyvtár teljesítményének folyamatos és teljes körű fejlesztésében, a változások menedzselésében. Ennek érdekében alkalmazzák a TQM eszközöket. A könyvtár munkatársai körében is elfogadott a minőség alapú gondolkodás, új innovációk bevonása a szolgáltatások fejlesztésébe, a használók magas szintű kiszolgálásába. Megtapasztalták a könyvtári minőségirányítás munkahelyi kultúrára gyakorolt pozitív hatását, a könyvtár társadalmi elismertségének növekedését. A pályázat azt mutatja, hogy sok eredményt értek el, de látják az előttük álló feladatokat is és készen állnak a változtatások menedzselésére. A pályázatban bemutatott eredmények és helyszíni látogatás tapasztalatai alátámasztják, hogy a Justh Zsigmond Városi Könyvtár munkája megfelel a Minősített Könyvtár címnek.”* 2020 nyarán a Családbarát szolgáltató hely Bronz fokozatú tanúsítványát kapta meg a könyvtár, ősszel pedig átvehette „Békés megyei vakokért” emléklakettet.

1.2.6 Nyitvatartás

A könyvtár 44 órát tart nyitva hetente, 2020 óta a gyermekkönyvtár és a felnőtt könyvtár nyitvatartása egységes. A nyitvatartási rend alól kivételt jelent a nyári, illetve egy rövidebb téli időszak.

1.2.7 Könyvtári állomány

Miközben a könyvekre továbbra is van igény (ezt a tényt támasztja alá a kölcsönzött dokumentumok magas száma), a jelenlegi könyvárakat egyre kevesebben tudják megfizetni. A könyvtár állománya 2020. december 31-én 69.582 könyvtári egység volt, a gyűjtemény jellemzően könyvekből, időszaki kiadványokból, audiovizuális dokumentumokból áll. A könyvtári állomány 100%-a feldolgozott, katalógusból elérhető. Az állományunk 3.376 bakelit lemezt tartalmaz, amelynek bibliográfiai adatait cédulakatalógusban tárjuk fel, az összes többi könyvtári dokumentum adatai online elérhetőek a könyvtár honlapjáról. Az elmúlt időszakban minden évben megfelelő mértékben tudtuk bővíteni gyűjteményünket. A könyvtárba jelenleg 122 folyóirat jár. Az előfizetett folyóiratok mennyiségénél meg kell jegyeznünk, hogy nagy segítséget jelent a Nemzeti Kulturális Alap támogatása, de a napilapok, hetilapok előfizetésére így is jelentős összegeket kell elkülönítenünk. Mind a gyarapításnál, mind a törlésnél figyelembe kell venni az olvasói igényeket és szokásokat. Ebben segíthet a folyamatos kommunikáció, illetve a lehetőség biztosítása, hogy bárki ajánlhasson könyveket. Számos módon kapcsolatba lehet lépni interneten keresztül is a könyvtárral, de a honlapunk főmenüjében van egy közvetlen link is „Mit vegyünk?” címmel. Az állománygyarapítás mértékében döntő szerepe van az erre fordítható összeg nagyságának, ezért folyamatosan figyeljük a kedvezményes vásárlási lehetőségeket. Az állománygyarapításban további segítséget jelent az úgynevezett Márai-program, melynek célja, hogy a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával a magyar könyvpiacra megjelenő értékes művek eljussanak a könyvtárakon keresztül az olvasókhoz. A korábban egyáltalán nem kölcsönzött, legalább tíz éve a gyűjteményünk részét képező, és szerintünk méltatlanul mellőzött könyvek „megmentésére” 2012 októberétől minden évben játékot hirdettünk „Ments könyvet!” címmel. A könyvtári állomány nagyobb kihasználása érdekében a helytörténeti gyűjteményen kívül minden dokumentumot kölcsönzünk, természetesen a dokumentumok egyéni sajátosságainak megfelelően különböző kölcsönzési szabályokkal. A könyvtári állomány online katalógusa lehetővé teszi, hogy a könyvtár nyitvatartási idején túl is keresni lehessen benne. A katalógus tájékoztat a keresett mű kölcsönözhetőségéről, adott esetben webes kapcsolatot tud kezdeményezni a könyvtár munkatársaival. Elsősorban helyhiány miatt a dokumentumok egy jelentős részét – 44%-át – a raktárban helyeztük el, de a katalógusunkban minden kötet visszakereshető, és a kért dokumentumot azonnal az olvasók kezébe tudjuk adni.

A könyvtár állománya dokumentumtípus szerint (2020. december 31-i adatok):

- Könyv: 60 057 könyvtári egység/db
- Időszaki kiadvány, bekötött folyóiratok: 2 224 könyvtári egység/db
- Hang dokumentum: 6 542 könyvtári egység/db
- Kép dokumentum: 194 könyvtári egység/db
- Elektronikus dokumentum: 3 könyvtári egység/db
- Egyéb dokumentum: 520 könyvtári egység/db

A könyvtári állomány tartalom szerinti megoszlása:

Tartalom szerinti felosztás	Könyvtári egység/db
0 általános művek	1 281
1,2,3,908,92/99 társadalomtudományok, honismeret, történettudomány	12 502
8 nyelv-, és irodalomtudomány	3 732
5, 91	2 945

természettudomány, földrajz	
6 alkalmazott tudományok	4 527
7 művészet és sport	7 508
Szakirodalom összesen:	32 495
Felnőtt szépirodalom	27 153
Gyermekirodalom (szép+szak)	9 934
Összesen:	69 582

1.2.8 Gyermekkönyvtár

Fontos, hogy a gyermekekkel is minél korábban megszerettessük a könyvtárat, és fontos, hogy megtartsuk a könyvtár keretein belül azokat az ifjú olvasókat, akik – vagy a pedagógusainknak, vagy a szülők és a könyvtárosok közös „munkájának” köszönhetően – diákként beiratkoztak hozzánk. A könyvtárral a szülők révén már a kisbabakorban megismerkedhetnek a gyermekek, és a bababarátság könyvtárhoz a feltételek egy része már most is adott: gyermekkönyvek, játékok és pelenkázó bútor is található az intézményünkben. A könyvtár folyamatosan figyelemmel kíséri a klasszikus és kortárs meseirodalom friss megjelenéseit, azokat a lehetőségekhez mérten igyekszik minél nagyobb számban beszerezni és a könyvtárhasználók számára kölcsönözhetővé tenni, ugyanígy a gyermeknevelés témakörében is gyűjtjük és szolgáltatjuk a szakirodalmat. A gyermekolvasók megtartásához kapcsolódik a két tematikus polcunk (a kezdő olvasók polca és a 14+-os polc), amiket gyakran használnak a fiatalok. Az elsősök és másodikosok szívesen válogatnak a nagyobb betűs, könnyen olvasható szövegeket tartalmazó könyvekből, míg a felnőtt könyvtárba „átszokók” az átmeneti időszakban – amikor még mindkét helyet használják, – találnak itt is olvasnivalót. A gyermekkönyvtáros kollégák hosszú évek óta szerveznek nagy sikerű játszóházakat, ezek közül is kiemelkedik a nyári játszóház. Lényeges elemei a gyermekkönyvtári munkának a könyvtárbemutató foglalkozások, ahol óvodások és általános iskolások tehetik meg közösen az első lépést könyvtárunk felé. Az óvodás csoportoknak elsősorban drámapedagógiai módszerekkel tartunk foglalkozást, így számukra is érdekessé tesszük a könyvtárat. Rendszeresen tartunk általános iskolásoknak rendhagyó órákat, ahol a gyerekek különféle témákat dolgoznak fel közösen, könyvtári környezetben, a gyermekkönyvtárosok irányításával, adott esetben kézikönyvek felhasználásával. Kollégáim külső helyszíneken, iskolákban is vállalnak olvasás- és könyvtárnépszerűsítő feladatokat. Évről évre részesei vagyunk a Városi Tehetségnapnak is.

1.2.9 Zenei könyvtár

A zenei könyvtár hagyományos szolgáltatásain túl (CD-k, DVD-k, videokazetták, hangoskönyvek kölcsönzése, helyben használati lehetőség) számos programot szervez. Több évre visszatekintő sorozat a Zenetörténeti Esték, és a Társalgó című sorozat. Emellett a zenei könyvtáros készíti kéthavi rendszerességgel podcastunkat is, ami egy rádióműsorhoz hasonló, az internetről letölthető, vagy ott meghallgatható hanganyag. A podcast segítségével a vak és gyengénlátó olvasóink is friss információkhoz juthatnak a könyvtárunkkal kapcsolatban, mindamelllett ezt bárki letöltheti és meghallgathatja kikapcsolódásként is. A zenei könyvtár vállalja házi készítésű videó-, és hangfelvételek digitalizálását, azaz DVD-re, illetve CD-re írását. A zenei könyvtár együttműködési megállapodások alapján rögzíti és archiválja az Orosházi Rock Klub koncertjeit, közreműködik a Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesületének találkozóin, sajtófigyelést végez az Orosházi Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola számára.

1.2.10 Informatika eszközök

A technikai eszközök sajnálatosan gyors amortizálódása szükségessé teszi a terület folyamatos fejlesztését. Az internetes részben jelenleg 6 gép áll a könyvtárhasználók rendelkezésére, a

gyermekkönyvtárban 5 (utóbbiak a biztonságos internethasználat érdekében szűrőprogrammal ellátva). Ma már a könyvtár valamennyi terében elérhető szabad WiFi is. A Digitális Jólét Program Pont kialakításával is érkeztek új eszközök, melyek segítségével kisebb képzéseket, egyéni konzultációkat is tarthatunk.

1.2.11 Távhasználat

A könyvtárat „távolról használók” száma évről-évre nő. A két honlap (könyvtárunk és gyermekkönyvtárunk egyaránt folyamatosan frissülő honlappal rendelkezik) és az OPAC (online könyvtári katalógus) látogatottsága egyaránt jelentős. 2017 februárjától otthonról is van lehetőség a kikölcsönzött könyvek, dokumentumok kölcsönzési határidejének meghosszabbítására, illetve otthonról is elő lehet jelezni azokat a könyveket, melyek éppen más olvasónak vannak kikölcsönözve. A könyvtár honlapja 2016 novemberében teljesen megújult, és immár a vakok és gyengénlátók számára is akadálymentessé vált. Elkötelezetten hiszünk a kétoldalú kommunikáció fontosságában, azaz miközben folyamatosan próbálunk minden könyvtárunkkal kapcsolatos információt megosztani az olvasókkal, lehetőséget adunk a visszajelzésre, és igyekszünk reagálni is azokra. Számos webkettes szolgáltatást használunk az interneten, melyeket napi szinten aktualizálunk. Természetesen mind a felnőtt, mind a gyermekkönyvtár, valamint a zenei könyvtár is külön-külön oldallal van jelen a Facebookon, ahol gyakran kapunk kérdéseket, vagy éppen hosszabbításokra vonatkozó kéréseket. A Facebook-on naponta többször is osztunk meg híreket, fényképeket könyvtárunkról, könyvajánlókat frissen vásárolt könyveinkről, de a rendezvényeinket is hirdetjük „Facebook-esemény” formájában. Emellett más közösségi oldalakat is napi szinten használunk azért, hogy minél szélesebb körben bemutathassuk a könyvtárunk szolgáltatásait: a gyermekkönyvtár könyvajánló blogot készít, a felnőtt könyvtár pedig friss híreket közöl a Twitteren, fotókat oszt meg az Instagramon és a Google Photos-on, eseményeit pedig a Google Kalendáriumban is követhetővé teszi. 2013 nyarán egy új felületen, a <https://multidezo.tumblr.com/> oldalon kezdtük újra a 2012-ben blogunkon elindított Orosházi múltidéző című sorozatunkat. Az érdekesebb korabeli cikkeket sokan megosztották, megosztják a közösségi oldalakon, ahol újabb és újabb hozzászólások születnek egy-egy téma apropóján. Witt Márta orosházi író, költő honlapját (<https://wittmarta.blog.hu/>) is könyvtárunk szerkeszti, jelenleg öt kötet tölthető le digitális formában.

1.2.12 Költségvetés

Orosháza Város Önkormányzata, mint fenntartó éves költségvetési rendeletében határozza meg a Justh Zsigmond Városi Könyvtár költségvetésének fő összegét.

	2015	2016	2017	2018	2019
Bevételek					
Az intézmény működési bevétele	2.882.000,-	3.455.000,-	3.779.000,-	3.180.000,-	3.171.000,-
Támogatás, kiegészítés és átvett pénzeszköz	41.382.000,-	42.803.000,-	56.117.000,-	74.170.000,-	61.222.000,-
<i>A támogatásból felületei szervtől kapott támogatás</i>	36.104.000,-	38.741.000,-	52.957.000,-	54.568.000,-	50.590.000,-
<i>A támogatásból pályázati</i>	4.693.000,-	3.675.000,-	2.827.000,-	19.511.000,-	4.044.000,-

<i>támogatás</i>					
<i>A Pályázati támogatásból EU-támogatás</i>	1.229.000,-	0	0	14.981.000,-	0
<i>Egyéb bevétel összesen</i>	0	0	0	0	0
Bevételek összesen	44.264.000,-	46.258.000,-	59.896.000,-	77.350.000,-	64.393.000,-
Kiadások					
Személyi juttatás	26.253.000,-	27.223.000,-	38.023.000,-	42.492.000,-	40.045.000,-
Munkaadókat terhelő járulékok	6.718.000,-	7.154.000,-	8.498.000,-	8.277.000,-	7.164.000,-
Dologi kiadás	10.174.000,-	9.770.000,-	11.119.000,-	18.296.000,-	14.298.000,-
Felújítási kiadás	0	0	0	0	0
Felhalmozási kiadás	782.000,-	1.868.000,-	2.329.000,-	1.747.000,-	1.152.000,-
Egyéb kiadás	0	0	0	0	0
Kiadások összesen	43.927.000,-	46.015.000,-	59.969.000,-	70.812.000,-	62.659.000,-

1.3 Küldetésnyilatkozat

Az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár a művelődés és kikapcsolódás fontos helyszíne, alapintézménye. Megkülönböztetés nélkül, mindenki számára lehetővé tesszük az általunk gyűjtött, megőrzött, feldolgozott és szolgáltatott dokumentumokhoz és az információhoz való szabad hozzáférést. Biztosítjuk az esélyegyenlőséget a társadalomból bármilyen okból kiszoruló, hátrányos helyzetű emberek számára. Támogatjuk az egész életen át tartó tanulást, segítjük a különböző szintű oktatási programokban résztvevők felkészülését. Lehetőséget biztosítunk a szabadidő tartalmas és kreatív eltöltésére, hozzájárulunk a felnőttek és a gyermekek olvasási kultúrájának fejlődéséhez. Könyvtárunk a változatos, színvonalas programok, kisebb csoportfoglalkozások szervezésével a művelődés, és kikapcsolódás fontos helyszíne, közösségi tere minden korosztály számára. Gyűjtjük, feldolgozzuk és elérhetővé tesszük a helyi kulturális értékeket, különös tekintettel Orosháza irodalmi életére. Könyvtárunk szakmailag felkészült, széles látókörű, sokoldalú, elhivatott munkatársakkal nyújt segítséget a használóknak.

1.4 Jövőkép

A könyvtárak évezredes tudására építve, a digitális kor igényeiből eredő szükségszerű változtatásokat végrehajtva a könyvtár társadalmi szerepe tovább erősödik a következő években. A szakképzett, segíteni tudó és akaró munkatársaival, korszerű szolgáltatásaival, jól kihasznált közösségi tereivel, színvonalas rendezvényeivel és folyton fejlődő számítógépes infrastruktúrájával az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtárnak nélkülözhetetlen szerep jut a helyi társadalom műveltségének, ezáltal az ország versenyképességének növelésében.

A könyvtár a belső terek átrendezésével, új bútorok, eszközök beszerzésével, innovatív ötletek alkalmazásával, a nyomtatott és elektronikus dokumentumaival, szolgáltatásaival és a könyvtárban

működő csoportjaival alkotóműhellyé, közösségi térré, közösségi élménnyé, a város kulturális életének meghatározó, megkerülhetetlen helyszínévé válik.

1.5 Minőségpolitikai nyilatkozat

A Justh Zsigmond Városi Könyvtár vezetése e nyilatkozatban vállalja, hogy szolgáltatásait és munkafolyamatait oly módon szervezi, amellyel a használók igényeit a legjobban és legteljesebben kielégíti. Alapvető feladatának tekinti a partneri elégedettség elérését, célja, hogy korszerű és minőségi szolgáltatást nyújtson. A célok elérése érdekében tevékenységét rendszeresen elemzi, felméri a használók igényeit és elégedettségét, s ezek tükrében szolgáltatásait folyamatosan javítja. A könyvtár törekszik az esélyegyenlőségi szempontok maradéktalan érvényesítésére úgy a könyvtár épületében, a könyvtári szolgáltatásokban, mint a könyvtár honlapján és a közösségi oldalakon. A könyvtári környezettel kapcsolatban is a minőségi szempontokat érvényesíti. Megfelelő terekben, kulturált berendezést biztosít a könyvtár használatához. A terek tisztasága, a gyűjtemény, a használók és a munkatársak személyi biztonsága és a környezet megóvása kiemelt figyelmet kap. A könyvtár működésére vonatkozó dokumentumokat, adatokat nyilvánosságra hozza. A könyvtárban Minőségirányítási Csoport működik, amely folyamatosan figyelemmel követi a minőségpolitikai elvek érvényesülését és fejleszti a minőségirányítási rendszert.

2. Helyzetértékelés

2.1 A Justh Zsigmond Városi Könyvtár SWOT-analízise

A SWOT-elemzéssel feltárhatjuk a könyvtár erősségeit, gyengeségeit, a lehetőségeket és veszélyeket (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) a belső és külső környezetet vizsgálva. A SWOT-analízis nélkülözhetetlen egy hosszú távú stratégia megalkotásához.

SWOT-analízis

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none">- naprakész alapidokumentumok, melyek a könyvtár honlapján is elérhetőek- világosan megfogalmazott küldetés, jövőkép- hatékony a külső kommunikáció, közösségi oldalak használata- jó kapcsolat a sajtó képviselőivel, gyakori megjelenés a médiában- széleskörű információmegosztás online felületeken a munkatársak között- rendszeres munkaértekezlet- jó kapcsolat a fenntartóval- rendszeres használói elégedettségmérések, azok elemzése, közzététele a könyvtári honlapon- jó szakmai kapcsolatok, aktív részvétel a hazai könyvtári életben- eredményes pályázói tevékenység- az épület elhelyezkedése a városközpontban- akadálymentes épület, akadálymentes terek- jó megközelíthetőség, megfelelő számú, ingyenes parkolási lehetőség- kávé-, üdítő, és ételautomaták- klimatizált olvasói terek- a városban egyedülálló kulturális események (író-olvasó találkozók, dedikálások, irodalmi rendezvények)- jó kapcsolatok a helyi alkotókkal- a rendezvények ingyenesek- állandóan ismétlődő klub- és csoportfoglalkozások- rendezvények magas száma- hosszú nyitvatartási idő (heti 44 óra)- tervszerű gyarapítás, stabil állománygyarapítási	<ul style="list-style-type: none">- koronavírus-járvány miatt jelentősen visszaeső könyvtárhasználat- könyvtárosok alacsony fizetése- feszes költségvetés- nem készült partneri elégedettségi felmérés- hiányzik a könyvtáron belüli szervezett tudásátadás, képzés- bútorzat összetétele vegyes- zsúfolt raktár- javítandó munkahelyi légkör- folyóiratok, napilapok rossz kihasználtsága- 50 órás iskolai közösségi szolgálat feladatai időszakosak- korszerűtlen világítás- korszerűtlen fűtési rendszer- kiszolgáltatott helyzet: folyamatosan alkalmazkodni kell a Petőfi Művelődési Központ nyitvatartásához

keret	
<ul style="list-style-type: none"> - integrált könyvtári rendszer használata - ingyenes beiratkozási lehetőség - szelektív hulladékgyűjtés 	
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - munkatársak részvétele szakmai napokon, továbbképzéseken - munkáltatói döntésen alapuló illetménykiegészítés - együttműködés más szervezetekkel - önkéntesek bevonása a könyvtár munkájába 	<ul style="list-style-type: none"> - könyvtárosok növekvő átlagéletkora, következő években nyugdíjazások - a könyvtárosok kevés száma (8 fő) miatt nehezen megoldható a szombati munka lecsúsztatása, és a szabadságok kiadása - a koronavírus-járvány alatti kijárási korlátozások, az azt követő poszttraumás tünetek, - a belső levelezőlistán kevés javaslat, hozzászólás érkezik - a számítógép és vonalkódleolvasó esetenkénti meghibásodása téves kölcsönzéseket eredményezhet - a fiatalabb korosztály nem képviselteti magát a rendezvényeken - fogyó népesség - elöregedő társadalom - az internetes torrentoldalak segítségével nagyon egyszerű az illegális letöltése e-könyveknek, filmeknek és zenéknek egyaránt

2.2 A Justh Zsigmond Városi Könyvtár PGTTJ-elemzése

A mikro- és makrokörnyezet, a politikai, gazdasági, társadalmi, technológiai és jogi tényezők elemzésének egyik legismertebb módszere a PGTTJ-elemzés, melynek eredményei alapvetően meghatározhatják a stratégiaalkotást. A PGTTJ-elemzés alapját a 2020-ban készült, a 2020-2025-ös időszakot érintő „Orosháza Gazdaságfejlesztési Programja” című dokumentum képezi.

2.2.1 A település bemutatása

Orosháza Békés megyében a Dél-Alföldön helyezkedik el. Földrajzilag sík vidék, csak néhány halom található az északi területén. Békés megyében az Orosházi járásának székhelye, a megye harmadik legnagyobb települése Békéscsaba és Gyula után. Területe 202 km², népessége 27 807 fő a 2019-es népességszámlálási adatok alapján. Orosházától gépkocsival 39,1 km-re fekszik a megyeszékhely Békéscsabától, 39,4 km-re Szarvastól, 32,7 km-re Hódmezővásárhelytől, 60,4 km-re Szegedtől, 49,9 km-re Makótól. Megközelíthetőségét közúton a 47-es számú főút biztosítja mind Szeged, mind Békéscsaba irányából.

Bár Orosháza névvel legelőször egy 1466-ban keltezett oklevélben találkozhatunk, a város újkori története a vidék XVIII. századi új betelepülésével kezdődik. A török uralom alatt elnéptelenedett vidékre a Tolna megyei Zombárról érkezett telepések költöztek 1744-ben.

A reformkortól kezdődően lassan megindult Orosháza mezővárosi jellegű fejlődése. A százéves településen az 1848/49-es forradalom és szabadságharc kitöréséig nagyobb politikai

megrázkódtatások nélkül, csendesen folyt az élet. Az 1848/49-es harcok után pedig a szigorú megtorló intézkedések ellenére is tovább élt a forradalom szelleme. A következő évtizedek az evangélikus vallás visszaszorítását eredményezték. A Nagyvárad-fiumei vasútvonal megépítése (1870) felgyorsította a község gazdasági fejlődését. A később kiépített szárnyvonalak révén az akkori város a Körös-Tisza-Maros közének vasúti csomópontjává vált. Megerősödött a helyi kisipar és kereskedelem, s különösen a mezőgazdasági feldolgozó ipar indult virágzásnak: baromfi feldolgozás, malomipar, s ehhez kapcsolódva az építőipar. A két világháború között Orosháza, mint „a legnagyobb magyar falu” szerepelt a köztudatban, 1936-ban már közel 25 ezer lelket számlált.

1946-ban - Szentetornya csatlakozásával - a település városi rangra emelkedett. Az ígéretesnek induló fejlődést azonban hamarosan a kisipari és kiskereskedelmi vállalkozások elsorvasztása, a parasztgazdaságok felszámolása követte. A tanyákat a 60-as években nagyrészt lebontották, létrejöttek az újonnan szerveződő termelőszövetkezetek és az állami gazdaság. Az orosházi parasztemberek munkaszeretetének, élni akarásának eredményeként azonban nagyüzemi körülmények között is kiemelkedő termelési-tenyésztési eredményeket produkáltak, országos hírnévre is szert téve. Számottevőek az olaj-, a földgáz- és a termálfeltárás eredményei is. Részben erre alapozódva alakult ki a fejlett gépipar, üvegipar és kohászat. 1963-ban kezdte meg a termelést az üveggyár, mely több ezer embernek adott munkát.

Megváltozott a város arculata is. Új épületbe költözött a Mezőgazdasági Technikum, 1953-ban felépült a Tancsics Mihály Gimnázium, 1964-ben az Ipari Szakmunkásképző Iskola. Új kórház, múzeum, művelődési központ épült. Napjainkra elkészült a 47-es főútvonal várost elkerülő, utolsó szakasza is, jelentősen mérsékelve ezzel a belváros közlekedési zsúfoltságát. Középületek sora újult meg. Átépítve, megnövekedett alapterületen működik a művelődési központ, illetve Művészetek Háza néven szolgálja a kultúrát a volt zsinagóga újjávarázsolt épülete is, de a teljes rekonstrukciót követően egy új épületszárnyal és megújult kollégiummal gazdagodott a gimnázium, korszerűsítésre kerültek az óvodák és az általános iskolák. Új szociális otthon került átadásra. A Széchenyi Terv támogatásával induló gyopárosi fejlesztések eredményeként 2004-re elkészült a több mint 6000 négyzetméter alapterületen elhelyezkedő élményfürdő, megújult a parkfürdő. A Dél-keleti Kapu Európai Unió projekt keretében új szálloda- és konferenciaközpont épült és további befektetőkre vár a város déli peremén kialakított Ipari Park. 2013-ban átadták a szintén uniós támogatással elkészült új főterét a városnak. Orosháza mára nemcsak a megye egyik legiparosodottabb városa, de jelentős idegenforgalmi tényezővé is vált.

2.2.2 Politika

2018-ban országgyűlési, 2019-ben önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati választások voltak Magyarországon.

Az országgyűlési választások végeredménye:

Pártok, pártszövetségek, nemzetiségek	Megszerzett mandátumok					
	Egyéni		Országos listás		Összesen	
	száma	aránya (%)	száma	aránya (%)	száma	aránya (%)
Fidesz – KDNP	91	85,8	42	45,2	133	66,8
Jobbik	1	0,9	25	26,9	26	13,1
MSZP – Párbeszéd	8	7,6	12	12,9	20	10,1
DK	3	2,8	6	6,5	9	4,5
LMP	1	0,9	7	7,5	8	4,0
Együtt	1	0,9	0	0	1	0,5
Független	1	0,9	0	0	1	0,5
MNOÖ	0	0	1	1	1	0,5

Összesen	106	100	93	100	199	100
----------	-----	-----	----	-----	-----	-----

Orosháza országgyűlési képviselője: Simonka György (FIDESZ–KDNP)

Az önkormányzati választás végeredménye:

Polgármester: Dávid Zoltán (Fidesz-KDNP). 1-es számú választókerület: Raffai János (Közösen Orosháza Városáért Mozgalom). 2-es választókerület: Bodóczy András (Közösen Orosháza Városáért Mozgalom). 3-as választókerület: Németh Béla (Fidesz-KDNP). 4-es választókerület: Lövei Ferenc (Fidesz-KDNP). 5-ös választókerület: Sebők Éva (Közösen Orosháza Városáért Mozgalom). 6-os választókerület: Bojtor István alpolgármester (Fidesz-KDNP). 7-es választókerület: Kovács Péter Dávid (Fidesz-KDNP). 8-as választókerület: Tóth-Kása Sándor (Fidesz-KDNP). 9-es választókerület: Oravec Nóra alpolgármester (Fidesz-KDNP). 10-es választókerület: Antal László (Fidesz-KDNP). Kompenzációs listán bejutott: Fetser János (MSZP), Papp Róbert (Közösen Orosháza Városáért Mozgalom), dr. Szabó Ervin (Közösen Orosháza Városáért Mozgalom), Szokolai-Olasz Mónika (Fidesz-KDNP).

A nemzetiségi önkormányzati választások végeredménye:

Német nemzetiségi önkormányzat: Dr. Abonyi Lajos, Császár Péter Imréné, Quintz Zsolt (mindhárman Békés Megyei Német Önkormányzatok Szövetsége)

Roma nemzetiségi önkormányzat: Simondán Gusztáv, Simondán Roland Milán, Simondán Gusztávné, Nagy Attila (mind LUNGO DROM), Nagy Norbert (Fiatall Romák Országos Szövetsége).

Román nemzetiségi önkormányzat: Farkas Andrea, Ianos Marius, Nagyné Szalai Katalin (mindhárman Összefogás a Magyarországi Románokért Egyesület).

2.2.3 Gazdaság

Orosháza a megye „legiparosodottabb” városa, fejlett mezőgazdasági és szolgáltató központ. A magyar üvegipar, valamint a libamáj fellegvára, de egyértelműen növekedési pályára állt az orosházi gépgyártás is. A 2000-ben létesült Ipari Park az M43-as autópályától 40 km-re, az M5-ös autópályától 57 km-re, míg a várost északról elkerülő 47-es számú főúttól 3 km-re helyezkedik el a város dél-keleti részén a Tótkomlói (4427) és Mezőkovácsházi (4428) utak által határolt 39,81 hektáros területen. Jelenleg 11 vállalkozás működik a Parkban 20 hektáros területen, további 15 hektár a hasznosítható szabad terület. Az Ipari Park, mint foglalkoztató fontos szerepet tölt be a város életében, fontos szempont, hogy nem csak autóval, de tömegközlekedéssel is megközelíthető, hiszen a 10-es viszonylatban közlekedő helyi autóbusszjárat végállomása ott található. Orosháza történelmében már a 18. században meghatározó szerepet játszott a kacska- és libamáj. Napjainkra ez a két termék is gazdagítja immár a Békés Megyei Értéktárban szereplő orosházi tételek listáját. Orosháza a 18. századtól kezdve az egyik legjelentősebb baromfityenyésztő vidéke hazánkban, az igazi fellendülés azonban a 19. század hatvanas éveiben figyelhető meg. Az orosházi baromfityartás fellendülése együtt járt a kereskedelem növekedésével is.

A mezőgazdasági gépgyártás 1972-től van jelen a városban a csőtörő adapter gyártás révén, mely a Mezőgép Rt.-nél zajlott. A Linamar Corporation 1992-ben vette meg a Mezőgép Rt.-t. A gyár a kanadai Linamar Corporation vállalat magyarországi gyáregységeként Békés megye és az Alföld egyik legnagyobb mezőgazdasági gépgyártó vállalata, melyet még ismertebbé tesz erőteljesen növekvő autóiipari ágazata is. Az autóiipari beszállítás 1995-től van jelen.

A jelenlegi magyar üvegyártás 98%-a Orosházán valósul meg. Az élelmiszergazdaságot ellátó csomagoló üvegek gyártása mellett szükség volt az építőipar és járműipar igényeit kielégítő síküveg előállításra is. Az üvegipar megtelepedése fellendítette a már meglévő egyéb ágazatok fejlődését is és a korábbiakhoz képest különösen hatalmas méreteket, magas szintű műszaki követelményeket, európai távlatokat hozott az agrárvilág egyik magyar bázisvidékére. A város mindennapjaiban fokozatosan megváltozott a hagyományos gondolkodás, az üvegyár - mint jelkép is - az

Orosházán és környékén élők egyik büszkesége lett. Fél évszázada Orosháza a hazai sík-és öblösüveggyártás nagyhatalma, napjainkban egyetlen képviselője. Az elődök munkájának, valamint a folyamatos technológiai fejlesztéseknek köszönhetően az üveggyártás európai rangra emelkedett, így Orosháza több nemzetközi vállalatnak adhat otthont.

A gazdasági kitekintésnél érdemes külön is megvizsgálni a város turisztikai helyzetét. Az orosházi fürdőélet kezdetei az Osztrák-Magyar Monarchia időszakára nyúlnak vissza, amikor is - felismerve a víz kedvező élettani hatásait - a szikes tórendszer mellett előbb fürdőhely, később parkosított, vasúton is megközelíthető üdülőterület létesült. Az első és a második világháború ugyan visszavetette a fürdő fejlődését, de a fás-ligetes, pihenésre, regenerálódásra kiválóan alkalmas környezet megfelelő feltételeket kínált az immár artézi víz táplálta gyógyászati létesítmény 60-as évekbeli fejlesztésére. Gyopárosfürdő életében a valódi áttörést a 2004-ben átadott, európai összehasonlításban is versenyképes élményfürdő hozta. A Magyar Kormány a Széchenyi-terv Turizmusfejlesztési Programja keretében 715 millió forinttal támogatta az összességében 1,5 milliárd forint beruházással megvalósult korszerű létesítmény kialakítását. A fürdőkomplexumot pillanatnyilag két, jól elkülöníthető részleg alkotja, az egyikben a XXI. századi követelményeknek minden tekintetben megfelelő élményfürdő és szaunapark, a másikban a gyógyfürdő és balneoterápiás részleg található. Orosháza kereskedelmi szálláshely-kínálata Gyopárosfürdőn koncentrálódik, a mennyiségi és a minőségi fejlesztés némileg késve, néhány évvel az élményfürdő megnyitása után realizálódott. Ma a fürdő vendégei a magasabb kategóriában egy 4 csillagos (Hotel Corvus Aqua) és két 3 csillagos (Hotel Napsugár, Alföld Gyöngye Hotel és Konferenciaközpont) szállodát tudnak igénybe venni. Gyopárosfürdő Orosháza városközpontjától 3 km távolságra helyezkedik el, személygépkocsival könnyen elérhető, fizetős és ingyenes parkoló egyaránt rendelkezésre áll. Azonban gyalogosan rendkívül problematikus, helyi járatú tömegközlekedéssel egyes napszakokban csak hosszadalmas várakozást követően, vasúton az Orosháza-Szentes vonalon mindössze napi pár járatral közelíthető meg. A 27 ezer fős település centrumában nem észlelhető a fürdővárosi miliő, sokkal inkább egy klasszikus ipari-mezőgazdasági profilú dél-alföldi középváros hangulatát élhetik át az odalátogatók.

A kultúra iránt érdeklődők olyan múzeumokat és kiállítóhelyeket látogathatnak meg Orosházán, mint például a Nagy Gyula Területi Múzeum, a Városi Képtár vagy a Vízellátás-történeti Gyűjtemény. A rendezvények sora nyáron kiegészül gyopárosfürdői programokkal, fesztiválokkal is.

2.2.4 Társadalom

Orosháza lakossága 2020. január 1-jén 28344 fő volt. A demográfiai adatok mind városi, mind megyei szinten folyamatos csökkenést mutatnak. Az öregségi mutató, ami 100 0-14 évesre jutó 60 év felettiiek számát mutatja, 2009 és 2018 között drasztikusan, 191,4-ről 225,9-re nőtt. Mind a megyében, mind a járásban jóval magasabb az öregségi mutató, mint az országos átlag, sajnos Orosháza a járási átlagot is meghaladja.

A városban Orosháza Városi Önkormányzat Napköziotthonos Óvodája 8 telephellyel biztosít nappali foglalkoztatást a 3-6 éves korosztály számára. Az orosházi általános iskolás tanulók száma és az általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma 2009. és 2018. között folyamatosan csökken Orosházán, azonban kisebb mértékben, mint a magyarországi átlag és jóval kisebb mértékben, mint a többi Békés megyei járásközpontban.

Az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium a régió legnagyobb, egyik legeredményesebb és legszínesebb középiskolájává nőtte ki magát, az országos rangsorban jelenleg is a 19. helyen áll. Mára a Szegedi Tudományegyetem bázisiskolája, az iskola szolgáltató rendszere a régióban az egyik legszínesebb, főleg informatikai, sport, média és idegen nyelvi területeken. A gimnázium mellett a Gyulai Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Szakképző Iskolája és Kollégiuma biztosít oktatást a középiskolai korosztály számára. A nappali tagozatos középiskolai tanulók száma (a hat-, nyolcévfolyamos gimnáziumok megfelelő évfolyamaival együtt az általános iskolásokhoz hasonlóan folyamatos csökkenést mutat Orosházán is, azonban a más településről bejáró középiskolások aránya továbbra is eléri a 36%-ot.

2004 szeptemberében nyílt meg Orosházán, Gyopárosfürdő vonzáskörzetében a Kodolányi János Egyetem Oktatási Központja. A központban felsőoktatási szakképzés, alapképzés és szakirányú továbbképzés folyik. Az itt folyó képzések közül a hallgatók bölcsészettudományi, gazdaságtudományi és társadalomtudományi képzési területek között választhatnak. Az ideális, zöldövezeti környezetben fekvő, kétemeletes, felújított épületben jelenleg tíz tanterem, két számítógépterem, két konferenciaterem és könyvtár áll a hallgatók rendelkezésére. Ugyanebben az épületben, a második emeleten működik az apartman jellegű kollégium is.

2.2.5 Technológia¹

2018-ban a magyarországi háztartások 83%-a rendelkezett internet-hozzáféréssel. Az internethasználat minőségét leginkább a szolgáltatás igénybevételekor elérhető sebesség határozza meg. A fejlődést a szélessávú internetelés, ezen belül is a nagyobb adatátviteli sáv szélességű hálózat folyamatos terjedése jelenti. A hazai ellátottság aránya évről évre javul, a bővülés mértéke 2010 és 2018 között évente átlagosan 4,5% volt. 2018-ban az internettel rendelkező háztartások²¹ 92%-a helyhez kötött szélessávú kapcsolaton (DSL, kábel, wifi stb.) keresztül érte el a világhálót. A mobil széles sávval ellátott háztartások aránya 78%, közel annyi, mint 2017-ben.

Magyarországon a szélessávú hozzáférés valamivel az uniós átlag felett van, ami a nagy sebességű és szupergyors szélessáv széleskörű elfogadásának, az új generációs hozzáférés magas hálózati lefedettségének, valamint a szupergyors széles sáv infrastruktúrájának köszönhető. Jelentősen meghaladja az EU átlagát a lakosság közösségiháló-használata, illetve a videóhívások indítása. 2018-ban a gyakori internetező hazai lakosság 86%-a vett részt a közösségi hálózatokban (felhasználói profil készítése, üzenetposztolás stb.), ez egyharmadával meghaladta az EU átlagát (65%) és a V4-ek között is a legintenzívebb részvételt jelenti már évek óta. 2018-ban az uniós lakosság 60, míg a hazai lakosság 41%-a vásárolt magáncélból az interneten.

A mobil-előfizetések száma 2014–2018 között stagnált, ezen belül a havidíjas előfizetések száma ötödével emelkedett. A mobilhálózatból indított hívások száma 2,5%-kal csökkent, a beszélgetések időtartama ötödével nőtt a 2014. évihez képest. 2018 végén a mobil-előfizetések száma 11,8 millió volt¹⁴. A telítődött mobilpiacon a lakosság számát meghaladó előfizetésszám (2018-ban 100 lakosra 121 előfizetés jutott) háttérben a lakossági és üzleti előfizetések párhuzamos használata, továbbá a szolgáltatók vonzó díjsomagkínálatai állnak. A vezetékestelefon-fővonalak száma 7,3%-kal emelkedett 2014-hez képest. A növekedést a vonalak 71%-át kitevő helyhez kötött VoIP-hangcsatornák generálták. Számuk 2018-ra 60%-kal emelkedett 2014-hez képest.

A televíziós szegmens folyamatosan növekszik. Új, digitális televíziós szolgáltatások kerülnek folyamatosan kialakításra, ilyen például a nem helyhez kötött televíziószolgáltatás is. A digitális technológia egyre több – már jelenleg is igen jelentéktelen – analóg előfizetést vált le, így nagyobb választékot és tartalmat biztosítva a fogyasztók számára, ami több szolgáltatás igénybevételét eredményezi. 2018 végén az összes televízió-előfizetés száma megközelítette a 3,8 milliót, az előző évihez képest 1,3%-kal bővült. Az előfizetések 79%-a digitális, 21%-a analóg kategóriába tartozott.

Könyvtárunk számítógépes részlege Digitális Jólét Program Pontként is üzemel, ahol légkondicionált helyiségekben, saját számítógépes infrastruktúránkon túl – sikeres pályázatunknak köszönhetően – az alábbi eszközök vehetők igénybe: 3 db laptop és a szükséges szoftverek, 2 db tablet, 2 db okostelefon, 1 db projektor, 1 db multifunkcionális eszköz (nyomtató, fax, fénymásoló), 1 db beltéri Wifi Access Point és amennyiben szükséges power injector, 1 db kültéri WiFi Access Point és amennyiben szükséges power injector, 1 db router, valamint 6 db asztali számítógép, 1 db multifunkcionális nyomtató, irodai eszközök.

¹ Digitális gazdaság és társadalom, 2018. - Bp. : Központi Statisztikai Hivatal, 2019.
[\[https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/ikt/ikt18.pdf\]](https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/ikt/ikt18.pdf)

2.2.6 Jogi környezet²

A könyvtári rendszer Magyarország legnagyobb kulturális intézményrendszere. A könyvtárak működését a mindenkor hatályos jogszabályok határozzák meg. A Justh Zsigmond Városi Könyvtárat is érintő fontosabb jogszabályok

Törvények

- 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
- 2012. évi CLII. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosításáról
- 2019. évi CXXIV. törvény a Nemzeti Kulturális Tanácsról, a kultúrstratégiai intézményekről, valamint egyes kulturális vonatkozású törvények módosításáról
- 2020. évi XXXII. törvény a kulturális intézményben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról, valamint egyes kulturális tárgyú törvények módosításáról

Kormányrendeletek

- 304/2020. (VI.29.) Korm. rendelet a kiadványok kötelespéldányainak szolgáltatásáról, megőrzéséről és használatáról szóló 195/2019. (VIII. 1.) Korm. rendelet eltérő időpontban történő hatálybalépéséről
- 195/2019. (VIII. 1.) Korm. rendelet a kiadványok kötelespéldányainak szolgáltatásáról, megőrzéséről és használatáról
- 416/2017. (XII.18.) Korm. rendelet a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről
- 379/2017. (XII. 11.) Korm. rendelet a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről
- 378/2017. (XII.11.) Korm. rendelet a kulturális szakemberek szakmai továbbképzésének nyilvántartásba vételi szabályairól
- 138/2014. (IV. 30.) Korm. rendelet az árva mű felhasználásának részletes szabályairól
- 73/2003. (V. 28.) Korm. rendelet az Országos Dokumentumellátási Rendszerről
- 6/2001. (I. 17.) Korm. rendelet a könyvtárhasználókat megillető egyes kedvezményekről
- 165/1999. (XI. 19.) Korm. rendelet az Országos Könyvtári Kuratóriumról
- 150/1992. (XI.20.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a művészeti, a közművelődési és a közgyűjteményi területen foglalkoztatott közalkalmazottak jogviszonyával összefüggő egyes kérdések rendezésére

Könyvtári vonatkozású Kormányhatározatok

- 1175/2018. (III. 28.) Korm. határozat a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia megvalósítása érdekében 2018-2021. évek között szükséges intézkedésekről
- 1404/2017. (VI. 28.) Korm. határozat a Digitális Nemzet Fejlesztési Program megvalósítása során elkészült Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégiáról

Miniszteri rendeletek

- 39/2017. (XII. 29.) EMMI rendelet a kulturális szakemberek szakmai továbbképzési programjának nyilvántartásba vételével, valamint a népművészeti és népi iparművészeti alkotások minősítési eljárásával összefüggő igazgatási szolgáltatási díjról

² Hatályos jogszabályok : Könyvtárakat érintő jogszabályok jegyzéke / összeállította: dr. Kenyéri Katalin.
[\[https://www.ki.oszk.hu/informacioszolgalattas/hatalyos-jogszabalyok\]](https://www.ki.oszk.hu/informacioszolgalattas/hatalyos-jogszabalyok)

- 33/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet a Minősített Könyvtár cím és a Könyvtári Minőségi Díj adományozásáról
- 32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet a kulturális szakemberek továbbképzéséről
- 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 26/2016. (IX. 8.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere által adományozható elismerésekről
- 58/2015. (XII. 30.) EMMI rendelet a fejezeti kezelésű előirányzatok és központi kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról
- 5/2013. (I. 18.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere hatáskörébe tartozó egyes szakképesítések komplex szakmai vizsga szervezésére kijelölt intézményekről
- 45/2012. (XI. 31.) EMMI rendelet a kulturális javakkal kapcsolatos hatósági eljárásra vonatkozó szabályokról
- 14/2011. (IV. 7.) NEFMI rendelet a nyilvános haszonkölcsönzésért a szerzőt megillető díj megállapításához és felosztásához szükséges adatokról, valamint az adatszolgáltatásra kötelezett nyilvános könyvtárakról
- 14/2001. (VII. 5.) NKÖM rendelet a könyvtári szakfelügyeletről
- 6/2000. (III. 24.) NKÖM rendelet a Könyvtári Intézet jogállásáról
- 7/1985. (IV. 26.) MM rendelet a könyvtári anyagok bejelentéséről
- 3/1975. (VIII. 17.) KM-PM együttes rendelet a könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról

Foglalkoztatási szabályok

- 1992. XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről

Szakképzéssel kapcsolatos szabályok

- 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről

2.3 Országos könyvtári stratégia

Jelen stratégia alkotásának pillanatában nincs a tervezési időszakra vonatkozó országos könyvtári stratégia. Sajnos már az előző öt évben sem volt, így továbbra sincs olyan központi vízió, ami egységesen vihetné előre a hazai könyvtárügyet.

Magyarország 2021-2027 közötti uniós fejlesztési tervéről is csak most, a stratégiai tervünk írásakor indult el a társadalmi egyeztetés. Amit biztosan lehet tudni, hogy az alábbi operatív programok kezdték meg az egyeztetéseket:

- Digitális Megújulás Operatív Program (DIMOP)
- Humánfejlesztési Operatív Program (HOP)
- Magyar Akvakultúra- fejlesztési Operatív Program (MAKOP)
- Mobilitás Operatív Program (MIOP)
- Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program (VINOP)

- Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP)
- Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program (ZIKOP)

2.4 Trendek a nemzetközi könyvtárügyben

Az IFLA (International Federation of Library Associations = Könyvtári Egyesületek Nemzetközi Szövetsége) legfrissebb, 2013-2014-es Trend-jelentése (IFLA Trend Reports³) öt, a változásokra utaló trendet azonosított, melyek meghatározzák az információs társadalom közeli jövőjét.

1. *Az új technológiák megnövelik, de egyben be is határolják azok körét, akiknek hozzáférésük lesz az információkhoz.* (Az információ-hozzáféréssel kapcsolatos trend)
2. *Az online oktatás demokratizálja és megváltoztatja a globális tanulást.* (Az oktatás változásának trendje)
3. *A magánélet és az adatvédelem határait újra kell definiálni.* (A magáncélú adatokhoz kapcsolódó trend)
4. *A hipertérben keletkező közösségek érzékelik és erősítik az új hangokat és csoportokat.* (A civil elkötelezettséggel kapcsolatos trend)
5. *Az új technológiák megváltoztatják a globális információs gazdaságot* (A technológiai változásokhoz kapcsolódó trend)

A jelentést 2019-ben frissítette az IFLA.⁴ Ki kell használni a könyvtári és információs szakemberek tudását és hozzáértését a világ minden tájáról. A három új fő irány:

1. *A bizonytalanság kezelése: ami korábban biztosnak tűnt, ma már nem az. Újra kell értékelni az ismereteket, feltételezéseket.*
2. *Holisztikus megközelítések elfogadása: a különböző szempontok közötti összefüggések tudatosítása életünk egyéni szintjén és a különböző szakpolitikai területek között.*
3. *Közös munka: átfogó célokkal a technológia által minden korábbinál könnyebb a regionális vagy akár globális szintű közös munka.*

³ <http://trends.ifla.org/>

⁴ https://trends.ifla.org/files/trends/assets/documents/ifla_trend_report_2019.pdf

3 A könyvtár átfogó céljai

- A könyvtári szolgáltatások újraindítása a koronavírus-járvány után
- Minőségirányítási rendszer folyamatos működtetése a könyvtárban
- Az információhoz a korlátozás nélküli, azonnali hozzáférés biztosítása az esélyegyenlőség jegyében
- Az egész életen át tartó tanulás támogatása
- Lehetőség biztosítása a szabadidő hasznos és kreatív eltöltésére
- Az olvasáskultúra fejlesztése, olvasásra ösztönzés, a könyvtárhasználat népszerűsítése
- Helyi kulturális értékek gyűjtése, feldolgozása, közvetítése, különös tekintettel Orosháza irodalmi életére
- Együttműködés a helyi intézményekkel, civil szervezetekkel, és közösségekkel; munkájuk, tevékenységük támogatása
- Szakmailag felkészült, széles látókörű, sokoldalú, elhivatott munkatársak nyújtsanak segítséget a könyvtár használóinak

4 Kiemelt kulcsterületek

- **1. cél: A könyvtári szolgáltatások újraindítása a koronavírus-járvány után**

Beavatkozások:

- Erőteljes marketingtevékenység
- Új dokumentumok beszerzése
- Biztonságos könyvtárhasználat feltételeinek megteremtése, biztosítása
- Könyvtári csoportok igényeinek felmérése
- Aktív személyes kapcsolat a kamaszokkal és az idősebb korosztállyal

- **2. cél: Minőségirányítási rendszer folyamatos működtetése a könyvtárban**

Beavatkozások:

- Munkatársak bevonása a minőségirányítási munkába
- A használói igények, szükségletek, elégedettség rendszeres mérése, elemzése
- Könyvtári munkafolyamatok modellezése, felülvizsgálata, párhuzamosságok, hiányosságok feltárása
- Statisztikai adatok elemzése
- A tapasztalatok alapján a szolgáltatások, rendezvények színvonalának folyamatos fejlesztése

- **3. cél: Az információhoz a korlátozás nélküli, azonnali hozzáférés biztosítása az esélyegyenlőség jegyében**

Beavatkozások:

- Akadálymentes honlap biztosítása
- A hátrányos helyzetűek számára ingyenesen elérhető szolgáltatások körének kiterjesztése, a könyvtár szociális szerepének erősítése
- Az Országos Dokumentumellátási Rendszer alapján más könyvtárak állományának ajánlása
- Helybeni hozzáférés biztosítása nemzetközi és országos könyvtári adatbázisokhoz
- Hozzáférés biztosítása a digitális közigazgatás szolgáltatásaihoz, elektronikus ügyintézésben segítség nyújtása
- Közösségi hálózatok (social networking) bevonása, közösségi média tudatos és célirányos felhasználása az információ- és tudásmegosztásban

- **4. cél: Az egész életen át tartó tanulás támogatása**

Beavatkozások:

- A digitális írástudás megszerzésének, a digitális műveltség elterjedésének

segítése a különböző korosztályoknál

- Speciális felhasználói képzések felnőtteknek a digitális írástudáshoz szükséges készségek elsajátításának támogatására (internetes böngészés, internetes közösségi oldalak, e-könyv olvasó stb.)
- Kapcsolatépítés és közös programok a város közoktatási intézményeivel, szakmai szervezetekkel, pedagógusokkal, felnőttképzési szakemberekkel egyedi megállapodások és programok alapján

• **5. cél: Lehetőség biztosítása a szabadidő hasznos és kreatív eltöltésére**

Beavatkozások:

- Könyvtári állomány gyarapításában olvasói igények folyamatos felmérése, kielégítése
- Könyvtárban működő csoportok támogatása, programok szervezésében segítségnyújtás
- Gyerekeknek kézműves foglalkozások, nyári játszóházak szervezése, rendezvények anyagi támogatása
- Könyvtári terek átalakítása közösségi terekké
- A rendezvények bővítése, átalakítása igény szerint

• **6. cél: Az olvasáskultúra fejlesztése, olvasásra ösztönzés, a könyvtárhasználat népszerűsítése**

Beavatkozások:

- Olvasásnépszerűsítő akciók, olvasásösztönző projektek szervezése; részvétel az olvasást népszerűsítő országos programokban
- Könyvtári állomány folyamatos fejlesztése, népszerűsítése
- E-könyvek előállítása, gyűjtése, szolgáltatása, kölcsönzési lehetőségek megteremtése
- Könyvtárbemutató órák óvodások, kisiskolások, középiskolások és pedagógusok számára helyben, illetve iskolákban, óvodákban egyaránt
- A könyvtárak és könyvtárosok társadalmi megítélésének erősítése

• **7. cél: Helyi kulturális értékek gyűjtése, feldolgozása, közvetítése**

Beavatkozások:

- Orosházi szerzők támogatása könyvbemutatók, közönségtalálkozók szervezésével
- Helyi irodalmi alkotások rendszerezett gyűjtése, feltárása, hozzáférés biztosítása
- A helyi irodalom, irodalmi alkotások, írók, költők népszerűsítése a könyvtár honlapján, internetes közösségi oldalakon

• **8. cél: Együttműködés a helyi intézményekkel, civil szervezetekkel, és közösségekkel**

Beavatkozások:

- Kiemelt figyelem a partneri lista bővítésére, a partnerkapcsolatok elmélyítésére
 - Közös pályázatok írása, megvalósítása
 - Az 50 órás iskolai közösségi szolgálat diákjainak tartalmas, hasznos feladatok kijelölése
 - Könyvtárosok aktív szerepvállalása civil kezdeményezésekben
- **9. cél: Szakmailag felkészült, széles látókörű, sokoldalú, elhivatott munkatársak**
Beavatkozások:
 - Nyugdíjba vonuló munkatársak pótlása, szakmai utánpótlás biztosítása
 - Könyvtári munkatársak továbbképzésének, szakmai szerepvállalásainak támogatása, a feltételrendszer megteremtése
 - Belső továbbképzések, tréningek szervezése
 - Munkatársak folyamatos tájékoztatása, motiválása
 - Szakmai kapcsolatok ápolása

5 Záró rendelkezések

1. A fenti stratégiai tervet a Justh Zsigmond Városi Könyvtár munkatársai hagyják jóvá. A fenntartót a könyvtár vezetője tájékoztatja.
2. A Justh Zsigmond Városi Könyvtár Stratégiai terve 2021. február 1-jétől lép életbe.
3. A fenti stratégiai terv alapján évenként munkaterv készül határidők és felelősök megjelölésével.

Orosháza, 2021. január 29.

Buzai Csaba
könyvtárigazgató